

The second issue of *Pharmacotherapy in Psychiatry and Neurology* contains newest recommendations on the pharmacotherapy of alcohol dependence, two experimental papers, one review paper, and one case report.

The first paper presents the update of the guidelines from the Section of Pharmacotherapy of Polish Society for Research on Addictions (PTBU) and the Section of Psychopharmacology of Polish Psychiatric Association (PTP) for long-term pharmacotherapy, aimed at maintaining abstinence or reducing alcohol intake in adult alcohol-dependent patients. The document was elaborated by the panel of specialists lead by Prof. Marcin Wojnar. Among pharmacological substances used, acamprosate, naltrexone, nalmefene, disulfiram, and baclofen are listed. In the recommendations, apart from practical guidelines for long-term pharmacotherapy of alcohol dependence, the authors present the areas of uncertainty, which still require further studies and scientific debate.

The experimental paper dealing with the effect of adding other psychotropic drugs on thyroid function in patients with bipolar disorder (BD) treated longitudinally with lithium comes from the Department of Adult Psychiatry, Poznań University of Medical Sciences, with Agnieszka Kraszewska as the first author. Long-term treatment with lithium in patients with BD results in, as compared with BD patients not receiving lithium, a higher concentration of thyroid-stimulating hormone (TSH) and free thyroxine (fT4), a lower concentration of free triiodothyronine (fT3), higher thyroid volume and more frequent goitre. In the present paper, a comparison was

made between 15 patients receiving lithium monotherapy, 17 patients given lithium combined with carbamazepine, 17 patients – lithium combined with quetiapine, 11 patients – lithium and valproate and twenty patients receiving lithium with antidepressants. Comparing to patients on lithium monotherapy, the concentration of TSH was significantly higher in patients receiving lithium with antidepressant drugs, and the concentration of fT4 lower in patients receiving lithium with carbamazepine. The concentration of thyroid peroxidase antibodies (TPOAb) was significantly higher in patients receiving lithium with antidepressant drugs and with valproate. The highest frequency of goitre (70%) was observed in patients receiving lithium with antidepressants. The results obtained may suggest a significant effect of other mood-stabilising and antidepressant drugs added to lithium during its long-term administration, on thyroid structure and function

The second experimental paper, authored by Wojciech Herman and Agnieszka Popielewska-Pawłowska from the Psychiatric Ward in Gryfice, represents the area of pharmacoeconomics. The authors compared the treatment costs in this ward between 2016 and 2017, after the introduction of olanzapine long-acting injectable to hospital treatment. In 2016, two patients were treated with olanzapine long-acting injectable; in 2017, it was 25 patients who meet the diagnosis criteria for schizophrenia according to ICD-10 and indications for refund of the drug (recurrence of psychotic symptoms as a result of documented, persistent lack of cooperation). Compared

with 2016, in 2017 the cost of pharmacological treatment decreased both per patient (reduction by 6.7%) and per patient-day (reduction by 12.2%). The use of other drugs also decreased. It may suggest that the introduction of olanzapine long-acting injectable for hospital treatment is economically beneficial in the short term.

The review paper, coming from the Department of Adult Psychiatry, Poznań University of Medical Sciences, authored by Grzegorz Kolasa and Filip Rybakowski, is about an application of functional near-infrared spectroscopy in psychiatry and physical activity studies. Functional near-infrared spectroscopy (fNIRS) is one of the fastest developing neuroimaging methods. Features like non-invasiveness, simplicity of application and resistance to motion artefacts, allow to take measurements in all age groups and to project scientific experiments imitating real-life conditions. The main application of the fNIRS in the area of neurorehabilitation is to monitor and to observe the repair mechanism of neurons after brain traumas. The non-invasiveness of infra-red light permits to investigate patients of both adult and child psychiatry. Researchers are mainly focusing on measurements within the prefrontal cortex. The fNIRS creates also new possibilities in terms of exploration of the mechanisms of physical exercise.

Drugi zeszyt *Farmakoterapii w Psychiatrii i Neurologii* w roku 2019 zawiera najnowsze rekomendacje dotyczące farmakoterapii uzależnienia od alkoholu, dwie prace eksperymentalne, jedną pracę poglądową i jedną kazuistyczną.

Pierwszy artykuł przedstawia aktualizację zaleceń Sekcji Farmakoterapii Polskiego Towarzystwa Badań nad Uzależnieniami (PTBU) i Sekcji Psychofarmakologii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego (PTP) z 2013 roku odnośnie do długoterminowej farmakoterapii wspierającej utrzymywanie abstynencji lub zmniejszającej ilość i intensywność picia alkoholu u dorosłych pacjentów uzależnionych od alkoholu. Opracowany został przez panel specjalistów pod przewodnictwem prof. Marcina Wojnara. Wśród środków farmakologicznych stosowanych w tym celu wymieniane są akaprozat, naltrekson, nalmefen, disulfiram i baklofen. W rekomendacjach, poza praktycznymi wskazówkami dotyczącymi długoterminowej farmakoterapii uzależnienia od alkoholu, przedstawiono wciąż istniejące obszary niepewności, tj. zagadnienia wymagające dalszych badań i naukowej dyskusji

Praca eksperymentalna dotycząca wpływu dodania innych leków psychotropowych na czynność tarczycy u pacjentów z chorobą afektywną dwubiegunową (CHAD) leczonych długotrwale litem pochodzi z Kliniki Psychiatrii Dorosłych Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, a jej pierwszą autorką jest Agnieszka

Elżbieta Szczygieł-Pilut and Anna Zajączkowska-Dutkiewicz from the Neurology Ward, John Paul II Hospital in Kraków, describe a case of behavioural disorders in the form of hypersexuality, in a patient with epilepsy receiving treatment with levetiracetam. They indicate that sexual disorders are frequent and mostly overlooked problem in patients with epilepsy, and may present as sexual dysfunction after antiepileptic pharmacotherapy.

In this issue, like in the previous one, the logo of the 46th Congress of the Polish Psychiatric Association, going to be held in Szczecin on 18–20 June 2020 is placed. The Congress will take place at the 100th anniversary of the Polish Psychiatric Association.

In this issue, there is also the advertisement about the 28th conference of the European Psychiatric Association (EPA) going to be held in Madrid, 28–31 March 2020.

I wish you a pleasant reading of our journal and strongly encourage Polish psychiatrists, neurologists and pharmacologists to submit research, review and casuistic papers on pharmacological therapies in psychiatry and neurology. The papers should be submitted via the editorial system available on the journal website at <http://fpn.ipin.edu.pl>.

Professor Janusz Rybakowski

Kraszewska. Długotrwałe stosowanie litu u osób z CHAD powoduje, w porównaniu z osobami z CHAD nieotrzymującymi litu, wyższe stężenie hormonu tyreotropowego (TSH) oraz wolnej tyroksyny (fT4), a niższe wolnej trijodotyroniny (fT3), większą objętość tarczycy i większą częstość występowania wola. W niniejszej pracy porównano 15 osób, u których stosowano monoterapię litem, 17 osób otrzymujących leczenie skojarzone litem i karbamazepiną, 17 osób, gdzie lit skojarzono z kwetiapiną, 11 osób otrzymujących lit z walproinianem oraz 20 osób, u których lit stosowano łącznie z lekami przeciwdepresyjnymi. W porównaniu z pacjentami otrzymującymi monoterapię litem stężenie TSH było istotnie wyższe u osób otrzymujących lit z lekami przeciwdepresyjnymi, a stężenie fT4 niższe, gdy lit był skojarzony z karbamazepiną. Stężenie przeciwciał przeciwko peroksydazie tarczycowej (TPOAb) było istotnie wyższe u osób otrzymujących lit w kombinacji z lekami przeciwdepresyjnymi oraz walproinianem, natomiast najwyższa częstość wola (70%) występowała u osób otrzymujących lit z lekami przeciwdepresyjnymi. Uzyskane wyniki mogą wskazywać na istotny wpływ na czynność i strukturę tarczycy innych leków normotycznych i leków przeciwdepresyjnych dodawanych do litu, w przebiegu jego długotrwałego stosowania.

Druga praca eksperymentalna reprezentuje dziedzinę farmakoekonomii, a jej autorami są Wojciech Herman

i Agnieszka Popielewska-Pawłowska z Oddziału Psychiatrycznego w Gryficach. Autorzy porównali koszty leczenia na tym oddziale w latach 2016–2017 po wprowadzeniu olanzapiny o przedłużonym uwalnianiu do leczenia szpitalnego. W 2016 roku leczonych olanzapiną o przedłużonym uwalnianiu było 2 pacjentów, w 2017 roku – 25 pacjentów, spełniających kryteria rozpoznania schizofrenii wg ICD-10 oraz wskazania refundacyjne włączenia leku (nawrót objawów psychotycznych w wyniku udokumentowanego, uporczywego braku współpracy). W porównaniu z rokiem 2016 w roku 2017 koszty leczenia farmakologicznego zmniejszyły się – zarówno w przeliczeniu na pacjenta (redukcja o 6,7%), jak i osobdzień (redukcja o 12,2%). Spadło również zużycie innych leków. Może to wskazywać, że wprowadzenie do leczenia olanzapiny o przedłużonym uwalnianiu jest korzystne ekonomicznie w ujęciu krótkoterminowym.

Praca pogładowa pochodząca z Kliniki Psychiatrii Dorosłych Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, a której autorami są Grzegorz Kolasa i Filip Rybakowski, dotyczy zastosowania czynnościowej spektroskopii w bliskiej podczerwieni w psychiatrii oraz w badaniach aktywności fizycznej. Funkcjonalna spektroskopia bliskiej podczerwieni (*functional near-infrared spectroscopy* – fNIRS) jest aktualnie jedną z najszybciej rozwijających się metod neuroobrazowania. Cechy takie jak: nieinwazyjność światła podczerwonego, łatwość zastosowania oraz odporność na artefakty powstałe podczas ruchu, umożliwiają dokonywanie pomiarów we wszystkich grupach wiekowych oraz projektowanie eksperymentów badawczych imitujących warunki zbliżone do codziennego życia. Główne zastosowania fNIRS w dziedzinie neurorehabilitacji obejmują monitorowanie i badanie mechanizmu naprawczego neuronów po urazach mózgu.

Nieinwazyjność spektroskopii bliskiej podczerwieni umożliwia dokonywanie pomiarów zarówno u dorosłych, jak i nieletnich pacjentów psychiatrycznych. Badacze skupiają się przede wszystkim na pomiarach w obrębie kory przedczołowej. fNIRS stwarza również nowe możliwości w zakresie badań dotyczących wysiłku fizycznego.

Elżbieta Szczygieł-Pilut oraz Anna Zajączkowska-Dutkiewicz z Oddziału Neurologii Szpitala im. Jana Pawła II w Krakowie opisują przypadek zaburzeń zachowania w postaci hiperseksualności u pacjenta z padaczką w trakcie terapii lewetiracetamem. Wskazują, że zaburzenia seksualne są częstym i pomijanym problemem u pacjentów z padaczką, a jednym z ich przejawów jest wystąpienie dysfunkcji seksualnych po wdrożeniu farmakoterapii przeciwpadaczkowej.

W niniejszym numerze, podobnie jak w poprzednim, zamieszczono logo 46. Zjazdu Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, który odbędzie się 18–20 czerwca 2020 roku w Szczecinie, w 100-lecie istnienia Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego.

W numerze tym zamieszczono również zawiadomienie o 28. Konferencji Europejskiego Towarzystwa Psychiatrycznego (European Psychiatric Association – EPA), która odbędzie się w dniach 8–31 marca 2020 roku w Madrycie.

Życzę przyjemnej lektury kolejnego numeru naszego pisma i gorąco zachęcam polskich psychiatrów, neurologów i farmakologów do nadsyłania artykułów eksperymentalnych, pogładowych i kazuistycznych dotyczących terapii farmakologicznej w psychiatrii i neurologii. Nadsyłane prace należy umieszczać na panelu redakcyjnym dostępnym na stronie internetowej pisma <http://fnpn.ipin.edu.pl>.

Prof. dr hab. med. Janusz Rybakowski